

DZIAŁALNOŚĆ AUDYTU WEWNĘTRZNEGO W KOMENDZIE GŁÓWNEJ POLICJI

Emilia Majszyk

**AUDYTOR WEWNĘTRZNY – KOORDYNATOR
ZESPOŁU AUDYTU WEWNĘTRZNEGO
KOMENDY GŁÓWNEJ POLICJI**

Zespół Audytu Wewnętrznego Komendy Głównej Policji (ZAW KGP) jest komórką organizacyjną o randze biura KGP bezpośrednio podległą Komendantowi Głównemu Policji. Realizowanie funkcji audytu wewnętrznego w KGP stanowi wypełnienie obowiązku wynikającego z ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Istotą działania ZAW KGP jest wspieranie Komendanta Głównego Policji w realizacji celów i zadań, przede wszystkim poprzez dostarczanie niezależnej i obiektywnej oceny funkcjonowania obszarów poddanych audytowi, sposobu wykonywania określonych zadań, a także świadczenie tzw. czynności doradczych, w efekcie których przedstawiane są wnioski i opinie dotyczące usprawnienia badanego procesu.

Czemu służy audyt wewnętrzny

W odróżnieniu od klasycznej kontroli audyt wewnętrzny jest ukierunkowany w swoich działaniach na zapobieganie różnego

rodzaju ryzykom. Nie ogranicza się tym samym do porównania stanu faktycznego ze stanem pożądanym (np. poprzez zbadanie sposobu działania w odniesieniu do sformalizowanych wymogów w tym zakresie), ale ma za zadanie rekomendowanie działań zmierzających do poprawy funkcjonowania badanej działalności czy systemu. W praktyce audyt ocenia, w jakim stopniu przyjęte i stosowane rozwiązania organizacyjne są skuteczne w zapobieganiu występowania błędów.

Rozumienie pojęcia audyt wewnętrzny

Z uwagi na fakt, iż audyt wewnętrzny jest stosunkowo nową instytucją w sektorze publicznym, warto wyjaśnić pewne kwestie związane z jego rozumieniem. Jednocześnie należy wskazać, iż mylne jest łączenie audytu wewnętrznego jedynie z zagadnieniami finansowymi (co najprawdopodobniej wynika z przywołanej wcześniej podstawy prawnej jego funkcjonowania), bowiem audyt wewnętrzny może dotyczyć każdego obszaru działania jednostki. Podobnie nie jest właściwe jego utożsamianie z auditem wewnętrznym wynikającym z wdrożenia w jednostce systemu zarządzania jakością (system taki wdrożono na przykład w Centralnym Laboratorium Kryminalistycznym Policji).

Istotne jest także zaznaczenie, iż generalnie zakres podmiotowy audytu wewnętrznego obejmuje jednostkę, w której funkcjonuje komórka audytu, czyli Komendę Główną Policji, w przeciwieństwie do funkcji kontrolnej wykonywanej przede wszystkim w stosunku do jednostek podległych i nadzorowanych.

Wykonywanie audytu wewnętrznego w jednostkach Policji szczebla wojewódzkiego zapewniają komórki organizacyjne w nich usytuowane. Metodologia realizacji audytu wewnętrznego została usankcjonowana w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 1 lutego 2010 r. w sprawie przeprowadzania

i dokumentowania audytu wewnętrznego. Szczegółowe zasady funkcjonowania audytu wewnętrznego w KGP określono zaś w Karcie Audytu Wewnętrznego wprowadzonej decyzją nr 367 Komendanta Głównego Policji z dnia 9 września 2013 r. w sprawie karty audytu wewnętrznego w Komendzie Głównej Policji.

Co obejmuje audyt wewnętrzny

Jak wcześniej wspomniano, zakres przedmiotowy audytu wewnętrznego może dotyczyć całego spektrum działania jednostki. Zadanie audytowe może przyjąć formę tzw. zadania zapewniającego, w wyniku którego wydawana jest ocena w zakresie szeroko rozumianej prawidłowości funkcjonowania audytowanego obszaru, bądź też mniej sformalizowanych tzw. czynności doradczych, których charakter i zakres są uzgadniane z Komendantem Głównym Policji. W celu wypełniania idei funkcjonowania audytu wewnętrznego, tj. wspierania kierownika jednostki w szeroko rozumianym zarządzaniu jednostką, działalność ZAW KGP jest planowana oraz realizowana w uzgodnieniu z Komendantem Głównym Policji. Przykładowo, na wniosek Komendanta Głównego Policji audytorzy wewnętrzni niejednokrotnie realizowali czynności dotyczące oceny funkcjonowania wybranych komórek organizacyjnych KGP, w tym w aspekcie wykorzystania zasobów ludzkich, czy też przedstawiali opinię w zakresie adekwatności wniosków o dokonanie zmian organizacyjno-etatowych kierowanych przez dyrektorów biur KGP. W efekcie zadań audytowych, poprzez wdrożenie zaleceń wydanych w ich wyniku, uproszczono lub zracjonalizowano przebieg niektórych procesów w KGP, np. doprowadzono do skupienia jego realizacji w komórce organizacyjnej właściwej merytorycznie w danym zakresie, odstępując od zbędnego angażowania innych osób, co dotyczyło m.in. procesu zaopatrywania. Niekiedy rezultaty audytu stanowią podstawę do sformalizowania wymogów

Schemat realizacji audytu

SCHEMAT REALIZACJI AUDYTU W FORMIE ZADANIA ZAPEWNIĄCEGO (ZNACZNIE SFORMALIZOWANEGO W STOSUNKU DO CZYNNOŚCI DORADCZYCH)		
WYKONAWCA	CZYNNOŚĆ	ODBIORCA
audytujący	poinformowanie o planowanym audycie	audytowany
	↓	
audytujący	dokonanie analizy ryzyka i opracowanie programu zadania	
	↓	
audytujący	poinformowanie o celu, zakresie zadania, kryteriach oceny oraz narzędziach i technikach przeprowadzenia zadania (opcjonalnie – w trakcie narady otwierającej)	audytowany
	↓	
audytujący	realizacja działań w ramach audytu	
	↓	
audytujący	przekazanie ustaleń stanu faktycznego (opcjonalnie – w trakcie narady zamykającej)	audytowany
	↓	
audytujący	przekazanie sprawozdania	audytowany
	↓	
audytowany	opcjonalnie – zgłoszenie dodatkowych wyjaśnień lub umotywowanych zastrzeżeń do treści sprawozdania (termin – co najmniej 7 dni)	audytujący
	↓	
audytujący	analiza zgłoszonych uwag i ich uwzględnienie w sprawozdaniu lub przekazanie stanowiska w zakresie ich nieuwzględnienia	audytowany
	↓	
audytujący	przekazanie sprawozdania	kierownik jednostki (oraz audytowany – w przypadku zgłoszenia uwag)
	↓	
audytowany	opcjonalnie – przedstawienie stanowiska wobec sprawozdania (termin 14 dni)	kierownik jednostki
	↓ ↓	
audytowany	<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="width: 45%;"> przy uznaniu zasadności zaleceń – wyznaczenie osób odpowiedzialnych za realizację zaleceń, ustalenie sposobu i terminu ich realizacji (termin 14 dni) </div> <div style="width: 45%;"> przy odmowie realizacji zaleceń – poinformowanie o przyczynach odmowy (termin 14 dni) </div> </div>	kierownik jednostki oraz audytujący
	↓	
kierownik jednostki	w przypadku zaniechania ww. czynności lub odmowy – wyznaczenie osób odpowiedzialnych za realizację zaakceptowanych zaleceń, ustalenie sposobu i terminu ich realizacji	audytujący
	↓	
audytujący	wystąpienie o informację na temat realizacji zaleceń i analiza otrzymanych informacji	audytowany
	↓	
audytujący	opcjonalnie – przeprowadzenie czynności sprawdzających	

określonych działań celem ujednolicenia oczekiwanego sposobu postępowania bądź wprowadzenia zmian w przebiegu procesu, czy realizacji danego działania. Jednocześnie wyniki audytów są wykorzystywane w procesie doskonalenia struktury organizacyjno-etatowej Komendy Głównej Policji, co miało miejsce także w związku z ubiegłoroczną reorganizacją KGP. Czasem działanie audytu wewnętrznego niejako poprzedza działania kontrolne podmiotów zewnętrznych, co dotyczy w szczególności projektów finansowanych z udziałem środków ze źródeł zagranicznych, w przypadku których niejednokrotnie jest obligatoryjne przeprowadzenie audytu wewnętrznego. Przykładowo – w 2013 r. zadaniu audytowemu został poddany projekt współfinansowany ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy „Bezpieczeństwo w ruchu drogowym”, o którym była mowa w poprzednim numerze „Kwartalnika Policyjnego”.

W tym miejscu należy wskazać, iż samo wprowadzenie audytu wewnętrznego w administracji publicznej było efektem procesu dostosowania prawa polskiego do wymogów Unii Europejskiej w ramach negocjacji przedakcesyjnych. Podsumowując, działalność audytu nie koncentruje się na identyfikacji błędów, a na ocenie, w jakim stopniu przyjęte rozwiązania organizacyjne danego procesu są skuteczne w zapobieganiu występowaniu błędów czy nieprawidłowości.

Ponadto należy dostrzec istotną rolę audytu wewnętrznego w procesie legislacyjnym, głównie w obszarze wewnętrznego obowiązującego prawa, polegającą na zaangażowaniu w uzgodnienia merytoryczne aktów normatywnych i aktów kierowania czy też inicjowaniu ich nowelizacji ze wskazaniem kierunków zmian. Poza tym, z uwagi na właściwość Komendanta Głównego Policji dotyczącą określania metod i form wykonywania zadań przez służby policyjne, ZAW KGP we współpracy z audytorami wewnętrznymi komend wojewódzkich (stołecznej) Policji realizował zadania w zakresie doboru do służby w Policji czy brakowania broni palnej i amunicji. Niezależnie od powyższego „zleceniodawcą” zadań audytowych pozostaje także Minister Finansów (odpowiadający za koordynację audytu wewnętrznego w sektorze publicznym), w tym – z polecenia Prezesa Rady Ministrów. Wówczas tożsame zadanie audytowe realizowane jest w większości jednostek administracji rządowej, co pozwala na wykorzystanie funkcji audytu z poziomu rządu. Dotychczas dotyczyło to zagadnień związanych z Prezydencją Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, wartościowaniem stanowisk pracy w korpusie służby cywilnej oraz bezpieczeństwem informacji. W następstwie wykonania dwóch pierwszych zadań audytowych Ministerstwo Finansów przekazało Komendzie Głównej Policji podziękowania, wyrażając „pełne uznanie dla profesjonalizmu,

zaangażowania, sprawności działania i efektywności”, z jaką przeprowadzono audyty zlecone.

W związku z wyżej zasygnalizowaną koordynacją przypisaną Ministrowi Finansów jego przedstawiciele dokonują także weryfikacji i oceny prawidłowości wykonywania audytu wewnętrznego w jednostkach sektora publicznego, której dwukrotnie podlegał także ZAW KGP. W wyniku ostatnio przeprowadzonej oceny wydano pozytywną opinię, przyznając najwyższą ocenę, tj. „bez zastrzeżeń”, i nie formułując zaleceń. Podobnie w efekcie kontroli przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli wydano pozytywną ocenę w zakresie sposobu przeprowadzania zadań audytowych przez ZAW KGP.

Akty prawne

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 2009 r. w sprawie komitetu audytu (Dz. U. Nr 226, poz. 1826).

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 lutego 2010 r. w sprawie przeprowadzania i dokumentowania audytu wewnętrznego (Dz. U. Nr 21, poz. 108).

Decyzja nr 80 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2010 r. w sprawie powierzenia zadań związanych z kierowaniem działalnością Zespołu Audytu Wewnętrznego Komendy Głównej Policji (niepublikowana).

Decyzja nr 367 Komendanta Głównego Policji z dnia 9 września 2013 r. w sprawie karty audytu wewnętrznego w Komendzie Głównej Policji (Dz. Urz. KGP poz. 81).

Komunikat nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84).

Komunikat nr 5 Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2012 r. w sprawie wzoru informacji o realizacji zadań z zakresu audytu wewnętrznego (Dz. Urz. MF poz. 53).

Komunikat nr 2 Ministra Finansów z dnia 17 czerwca 2013 r. w sprawie standardów audytu wewnętrznego dla jednostek sektora finansów publicznych (Dz. Urz. MF poz. 15).

Summary

Activity of internal audit in National Police Headquarters

Internal Audit Team of National Police Headquarters is an organizational unit of equal rank with bureaus of NPH, directly reporting to the Commandant-in-Chief of the Police. Realization of internal audit function in National Police Headquarters constitutes the fulfillment of an obligation deriving from regulations on the public finance. The role of internal audit is to support the Commandant-in-Chief of the Police in the achievement of goals and tasks, by delivering the independent and objective evaluation of functioning of audited field, way of performing specific tasks, as well as on providing so-called advisory activities, as a result of which conclusions and opinions concerning an improvement of functioning of a given field are presented.

Tłumaczenie: Renata Cedro, WP CSP